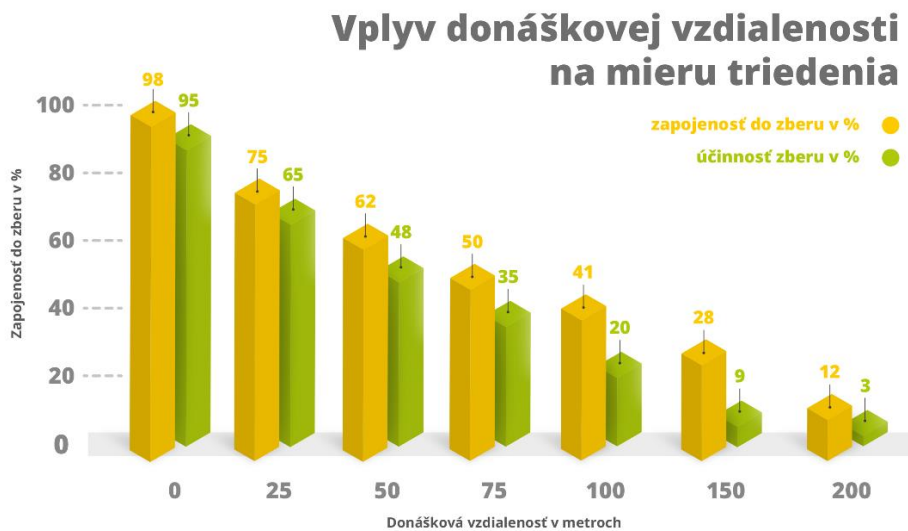

TLAČOVÁ SPRÁVA

Samosprávam sa kráti čas na zavedenie povinného zberu kuchynského odpadu

Do konca júna majú slovenské samosprávy zaviesť povinný zber kuchynského odpadu. Kým niektoré obce systém len vylepšovali, iné sa do jeho zavedenia pustili na poslednú chvíľu. Aby dosiahli želané výsledky, mali by vybrať správnu infraštruktúru a kvalitne informovať svojich obyvateľov o výhodách a dôsledkoch zberu kuchynského odpadu.

Príklady z praxe zdôrazňujú, že pre úspech triedenia je okrem informovanosti občanom **dôležitá aj dostupná donášková vzdialenosť**. Čím bližšie pri zdroji môže občan triediť, kým menej zmesového komunálneho odpadu končiaceho na skládke tvorí. Zároveň je ochotnejší sa do zberu aj zapojiť. „*Všetko je to o pohodlí, ak človek nemusí s vytriedeným vreckom chodiť cez polovicu sídliska a následne nenájde preplnený kôš. Preto sú vhodné menšie prevetrávané nádoby vyvážané v pravidelných intervaloch,*“ hovorí Martina Gaislová, odborníčka na odpadové hospodárstvo z portálu menejodpadu.sk. Štúdie ukázali, že najvyššia zapojenosť, ako aj účinnosť zberu, je **priamo pri zdroji**. Bioodpad triedia obyvatelia priamo doma a naplnené vrecko vynesú do hnedej zbernej nádoby. Ak by triedili až na stojisku vzdialenom 25 metrov, do zberu sa zapojí o štvrtinu menej domácností a vytriedia sa len dve tretiny bioodpadu. **S narastajúcou vzdialenosťou tak záujem a ochota ľudí výrazne klesá.**

Výnimky zo zákona využije málo samospráv

Od začiatku tohto roka má podľa [zákona o odpadoch](#) každá samospráva povinnosť zaviesť a zabezpečiť vykonávanie triedeného zberu komunálneho odpadu pre biologicky rozložiteľný odpad. Aby mali dostatok času, nakoniec dal štát obciam ešte čas do konca júna. Výnimkou majú len mestá a obce, ktoré vedú takýto odpad energeticky zhodnotiť (Bratislava a Košice) alebo preukážu, že všetky domácnosti kompostujú. Tretiu výnimkou je možné zaviesť tam, kde sa preukáže, že takýto zber neumožňujú technické problémy v historických centrách miest a v riedko osídlených oblastiach.

„Mnoho samospráv sa však nemôže zaradiť ani pod jednu z týchto výnimiek. Preto by mali do konca tohto mesiaca zaviesť potrebnú infraštruktúru a vybrať správne nádoby, ktoré dajú na stojiská určené pre bytovky alebo rodinné domy bez možnosti mať vlastný kompostér. Rovnako by mali vybrať aj vhodné nádoby do domácnosti obyvateľov tak, aby bol zber pre nich pohodlný, hygienicky a praktický,“ hovorí Martina Gaislová.

Ako splniť zákonné podmienky

Ministerstvo životného prostredia vydalo aj [vyhlášku](#), v ktorej stanovuje vhodné nádoby na triedenie kuchynského dopadu. Pre samosprávu je dôležité vybrať si správne riešenie z dlhodobého pohľadu. „Pretože ak systém nenastaví správne, minie zbytočne veľa peňazí a dokonca môže občanom triedenie znechutiť tak, že zber bude neúčinný a nedôjde k odklonu od skládkovania,“ upozorňuje Martina Gaislová. Samospráva má povinnosť umožniť domácnostiam **triediť najmenej 250 litrov kuchynského odpadu** na obyvateľa ročne. Okrem toho vyhláška určuje tiež kapacitu zberu biologicky rozložiteľných odpadov zo záhrad v minimálnom objeme 2 400 litrov pre každú domácnosť v rodinných domoch a bytových domoch vlastníacich pozemok so zeleňou s vývozom minimálne v období marec až november. Samosprávy majú zároveň zabezpečiť kampaňový sezónny zber aspoň dvakrát ročne.

VÝVOJ MNOŽSTVA VYTRIEDENÉHO KUCHYNSKÉHO ODPADU V BELUŠI

Odborníci odporúčajú, aby samospráva začala so zberom kuchynského odpadu čo najbližšie od dverí domácnosti. „Ideálne tam, kde občania nosia zmesový komunálny odpad, by mali odovzdať aj bioodpad. Ich ochota zapojiť sa do systému bude väčšia,“ hovorí Martina Gaislová.

Vhodný spôsob vybudovania potrebnej infraštruktúry zvolil v **Beluši**. Majitelia rodinných domov dostali kompostéry, ktoré si dajú na svoju záhradu a kuchynský odpad v ňom premenia na prírodné hnojivo. Obyvatelia bytových domov zas dostali

desaťlitrový prevetrávaný košík s objemom a k nemu 50 kusov kompostovateľných vreciek. K bytovkám pristavili nové, hnedé nádoby s objemom 120 a 240 litrov. „Nádoby majú prevetrávacie otvory a odpad v nich nehnije a nezapácha. Naopak, prirodzenou cestou schne a znižuje svoju hmotnosť. Po prvom vysypaní takéhoto odpadu ich to neodradí,“ vysvetľuje Martina Gaislová.

Aby dosiahli samosprávy želaný efekt a výsledky, mali by zabezpečiť **dostatočnú frekvenciu zberu**. Vyhláška stanovuje frekvenciu zberu odpadu podľa typu a veľkosti nádoby. Nie je to náhoda. Súvisí to s tým, čo sa stáva na stojiskách – sú preplnené a odpad potom končí v inej nádobe, než patrí. „Podstatné sú čistota a bezpečnosť zberu. Predstavte si zápach z veľkej neupravenej nádoby, v ktorej sa hromadí bioodpad. Už po pár dňoch je to nebezpečné a nepríjemné. Menšia, prevetrávaná nádoba, v ktorej sa vlhkosť môže stále odparovať, zabezpečí eliminovanie týchto odradzujúcich skutočností,“ upozorňuje Martina Gaislová.

Samosprávy by mali myslieť aj na to, že nádoby s bioodpadom **treba vyprázdiť**. Ak budú príliš veľké, odpad v nich bude nie len hniť, ale budú aj ťažké na manipuláciu pri zbere. Jednoduchšie sa vysype odpad zo 120 alebo 240 litrových nádob, kde sa vďaka kompostovateľným vreciam navyše odparí asi tretina jeho vlhkosti. V nepriepustných nádobách bude odpad hniť a samospráva ich bude musieť často umývať.

Obyvatelia zároveň musia vedieť, čo sa deje a prečo sa to deje. Preto by hneď od začiatku mala samospráva informovať všetkých občanov. Napríklad vo Svidníku, kde zaviedli povinný zber kuchynského odpadu už do januára, začali s prípravami na konci minulého roka. Aj napriek zložitým podmienkam spôsobených aktuálnou situáciou koronavírusu zvládli všetko včas pripraviť. Súčasťou príprav bola **vzdelávacia a informačná kampaň**. „Každý občan dostal s košíkom aj inštruktážny leták. Na webovej stránke technických služieb boli zverejnené návody a odpovede na najčastejšie otázky,“ vysvetľuje Lukáš Dubec, riaditeľ technických služieb mesta Svidník.

Čo teda odporúčajú odborníci a samosprávy, ktoré už dosahujú pozitívne výsledky? **Rozhoduje pohodlnosť a jednoduchosť**. Nie však za cenu dodatočných nákladov a nespokojných občanov, pretože v konečnom dôsledku môže stáť oveľa viac.

- Zbierajte kuchynský odpad do prevetrávaných nádob čo najbližšie k domácnostiam.
- Informujte ľudí o tom, čo sa bude diať a prečo.
- Dajte im vhodné vybavenie, aby ste ich neodradili už na začiatku.
- Komunikujte s nimi, riešte podnety a motivujte ich.

Kontakt

Tomáš Halán
pr@menejodpadu.sk
 mobil: 0911 396 462